БИР МӨВЗУНУН ӘТРАФЫНДА

тәвазөкар, аличәнаб, һејрхаһ вә тәмиз бир инсан кими севдим. Бир дәфә, сүбһ тездән нимдаш палтарда, башында ири шлјапа, архасында торба онун машын көзләдијини көрдүм. Тәәччүблә бахдығымдан күлә-күлә: «Балыға кедирәм» дејә гышгырды. Демә, һәмишә истираһәт күнләри дәнизә, балыг тутмаға кедирди. Бу, онун үчүн тәкчә әјләнчәјә јох, мә'нәви бир еһтијача чеврилмишди.

Вахтилә Емин Маһмудовун бир һекајәсиндә «елми сәһвләр» ахтаран бир алимә јаздығы чаваб мәктубуну охујанда, дүзү, јазычы һансы мәнбәләрә әсасландығыны көстәрдикчә, фактлар, сүбутлар кәтирдикчә, онун нечә һазырлыглы вә кениш дүнјакөрүшә малик олдуғуна һејран галмаја билмәдим. Телевизијада узун мүддәт «Еврика» адлы елми-күтләви верилишин апарычысынын мәһз Емин Маһмудовун олмасы да тәсадүфи дејилдир.

Јазычы 1957-чи илдә чап олунан илк ири һәчмли әсәри «Каинат кәмиси» повестини үзә чыхарана гәдәр мүәјјән тәчрүбә газанмыш, чохлу һекајә јазмыш вә бу һекајәләри «Күнәш шәһәри» вә «Муғанда гүтб парылтысы» китабларына топламышды. Бу китаблар ушагларын, јенијетмәләрин, кәнчләрин марағына сәбәб олду, нәзәр-диггәти чәлб етди. Буну көркәмли сәнәткарымыз Меһди Һүсејн дә көрдү, һәр ики китаба мүсбәт гијмәт верди.

Елми-фантастик әсәр үчүн әсас олан фактлары, материаллары сечмәји бачаран Емин Маһмудов «Каинат кәмиси» повестиндә әввәлки китабларындакы нөгсанлардан узаглашды, мараглы, көркин, драматик һадисәләрин чәрәјаны, јаддагалан алим сурәтләри, инсанын космоса, Аја, Марса учмасына даир чанлы, инандырычы епизодлары, лөвһәләри јаратмаға мүвәффәг олду. Бунлар елми вә һәјати һәгигәтләрә там ујғун кәлирди. Бош вә мә'насыз ујдурмалар дејилди. Китаб чап олунандан 12 ил сонра повестдә тәсвир олунан кими инсан ајағы Аја дәјди. Елә әсәрин ән мүсбәт чәһәти — фантазијанын елми һәгигәтләрә әсасланмасындан ибарәт иди.

«Венеранын көјләри од ичиндәдир» повестиндә Емин Маһмудовун фантазијасы даһа күчлүдүр. Повестдәки һадисәләр биринчи повестә нисбәтән даһа кениш, даһа шахәли, даһа көркин вә динамикдир. Јазычы ишыг сүр'әтли ракети, јени планети, онун адамларыны, һәм бурдакы, һәм дә Венера планетиндәки гәрибә һадисәләри тәсвир етмәклә кифајәтләнмир, «Каинат кәмиси» повестиндәки сурәтләри бу јени повестинә кәтирир, онларын дахили аләмини ачмаға, вәтән мәһәббәтини, аилә һәсрәтини көстәрмәјә наил олур.

Јазычынын «Гејб олмуш сәсләр», «Улдузлар јолумузу көзләјир», «Дәмир ајаг ачды» китабларындакы һекајәләрдә дә тәбиәтин, каинатын, дүнјанын белә мө'чүзәләриндән вә сирләриндән сөһбәт ачылыр.

«Көјәрчин», «Пионер» журналларында Емин Маһмудовун елми-фантастик руһда онларча һекајәси, очерки, мәгаләси, «Чыртдан улдузлара учур» повести чап олунмушдур.

Емин Маһмудов ушаглара мараглы мә'лумат вермәји бачарыр. Мәсәлән, Лазер шүасы, јахуд магнит һаггында мә'налы рәвајәтләр...

Емин Маһмудовун сатира вә јумор саһәсиндәки фәалијјәтиндән сүкутла кечмәк олмаз. Онун мәтбуатда дузлу, мәзәли, шән јазылары чыхыр. Радиода, телевизијада сәһнәчикләри, интермедијасыны тамашачылар, динләјичиләр рәғбәтлә гаршылајыр. Јазычы бир журналист кими фәалијјәт көстәрсә дә, бүтүн јарадычылығында елми-фантастик жанр әсасдыр, чүнки бу жанра варлығы илә, үрәкдән бағланмышдыр.

Тофиг МАҺМУД